

CAVİT BİNBAŞIOĞLU

Bursa Eğitim Enstitüsü
Meslek Dersleri Öğretmeni

**ORTA DERECELİ OKULLARDA
ÖĞRETİM BİLGİSİ**

Bu kitap, Eğitim Enstitülerinde ve öğretmen yetiştiren diğer yüksek okullarda okutulmakta olan «Genel Öğretim Metodu» dersi programları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu haliyle kitap, esas itibariyle, Eğitim Enstitüleri öğrencileri ve orta dereceli okul öğretmenleri için, «öğretim metodu» bakımından, bir «ders» ve «el kitabı» niteliğini taşımaktadır.

KARDEŞ MATBAASI

Ankara, 1966

ÖNSÖZ

Eğitim Enstitülerimizin öğretim programlarında yer alan «Genel Öğretim Metodu» dersi için bugüne kadar pek az yayın yapılmıştır. Yüksek okulda her ne kadar belli bir ders kitabı okutulmamakta ise de, aslı ve dışardan bitirme sınavlarına giren öğrencilerin programa uygun bir el kitabına ihtiyaçları olduğu aşikârdır. Bunu, tecrübeler göstermektedir. Bu kitap, İlköğretmen Okulları ve Eğitim Enstitülerindeki tecrübelerimden cesaret alarak, öğrenciler için bir «el kitabı» olması amacıyla hazırlanmış olup İlköğretmen Okullarında okutulan «Öğretim Metodu ve Uygulama» adlı eserin Eğitim Enstitülerine göre geliştirilmiş şeklidir. «Giriş» niteliğindeki bazı konular oradan alınmış, fakat Eğitim Enstitülerinin programına göre birçok yeni konu eklenmiştir.

Kitapta her bir konunun sunuluşu bundan önceki okul kitaplarımda olduğu gibi: (1) Amaç, (2) Çalışma ve Araştırma Soruları, (3) Açıklamalar, (4) Tartışma Soruları ve Problemler, (5) Bibliyografya şeklindedir. «Amaç», konuyu öğrenmeye karşı öğrencilerde ilgi ve heves uyandırmaya çalışmaktadır. «Çalışma ve Araştırma Soruları» konunun ana çizgilerini sunmakta, yahut «amaç»a ulaştıracak «hedef»lere işaret etmektedir. Bu sorular aynı zamanda öğrencilerin konu ile ilgili yaşantılarını ortaya koymaya ve en sonunda bulunan bibliyografyaya müracaata zorlamaktadır. Bütün bunlar, konunun öğrenci tarafından «aktif» bir şekilde öğrenilmesine hizmet etmektedir. «Açıklamalar» konunun, bilimsel bir şekilde tesbit edilmiş bir özetidir. Bu, öğrencinin kendi kendine bulmuş olduğu vargıları kontrol etmeye yaramaktadır. «Tartışma Soruları ve Problemler» ise konunun pratik hayata intikaline, yahut o konuda öğrencinin bir görüş sahibi olmasına yaramaktadır. Buradaki problemi bilimsel bir şekilde çözebilen, yahut o konuda mevcut bilgilerinden yararlanarak bir fikri başarı ile savunabilen bir öğrenci, artık o konuyu biliyor demektir. Öğrencinin bildiği konulara uygun davranışta bulunması da o konunun gerçekten öğrenilmiş olduğunun bir işareti sayılır. Bu sebeple, bu kısım, öğrencilere sözlü veya yazılı «ödev» olarak da verilebilir.

Eğitim Enstitülerinin öğretim programında bulunmamasına rağmen, daha önce bu dersi hiç okumamış lise mezunu öğrenciler olduğu için «Öğrenme», «Öğretim», «Metot» ve «Öğretim Metodu» kavramlarının açıklanmasına da ihtiyaç duyulmuş ve bunların her biri, ayrı birer konu halinde kitabın başlarında yer almıştır.

Kitabın basımı sırasında «Öğretim Metodu» adı ile bilinen dersin Millî Eğitim Bakanlığı'nca «Öğretim Bilgisi» olarak değiştirildiği öğrenilmiştir. Bu sebeple, kitaba, içindeki konulara uygun olarak **Orta Dereceli Okullarda Öğretim Bilgisi** adı verilmiştir.

Kitapta bazı noksanların olacağı tabiidir. Bu noksanları değerli meslektaşlarım bildirmek lütfunda bulunurlarsa kendilerine minnettar kalacağım. Bu duygularla kitabı, sayın meslektaşlarımla ilgilerine sunarım.

Bursa, 3.X.1966

Cavit BİNBAŞIOĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Önsöz	3—3
I — Öğretim Kavramı ve Öğretim Metodu Dersinin Niteliği	5—11
1. «Öğretim» ve «Öğrenme» Kavramları - Öğretim Metodu Dersi	5—8
2. Öğretim Metodu Dersinin Amaçları	9—9
3. Öğretim Metodu Dersinin Çeşitleri ve Konuları	9—11
4. Öğretim Metodu Dersinin Kısa Tarihçesi	11—11
II — Öğretimin Öğeleri ve Özellikleri	12—18
1. Öğretimi Meydana Getiren Öğeler	12—15
2. Öğretimin Özellikleri ve Benzer Faaliyetlerden Ayrılıkları	15—17
3. Öğretimi Kayıtlayan Etmenler	17—18
III — Orta Dereceli Okullar ve Amaçları	19—30
1. «Orta Dereceli Okul» Kavramı	19—30
2. «Orta Dereceli Okulların Genel Amaçları	20—21
3. Okulların Eğitimi - Öğretim Amaçlarına Etki Yapan Etmenler	21—22
4. Bizde Orta Dereceli Okulların Kısa Tarihçesi	22—26
5. Bugünkü Orta Dereceli Okullarımız	26—30
IV — Öğretim Programları	31—40
1. Öğretim Programının Niteliği	31—33
2. Öğretim Programının Sağlayacağı Faydalar	33—34
3. Eski ve Yeni Öğretim Programları	34—37
4. İyi Bir Öğretim Programının Özellikleri.....	37—38
5. Öğretim Programlarında Son Gelişmeler	38—38
6. Öğretim Programlarının Hazırlanması	38—39
7. Öğretim Programları Ne Zaman Değişir?	39—40
V — Ortaokul Programının İncelenmesi	41—42
VI — Okulda Ders Dışı Faaliyetler	43—54
1. Ders Dışı Faaliyetlerin Niteliği, Önemi ve Amaçları	43—46
2. Ders Dışı Faaliyetlerin Şekilleri ve Uygulama Zamanları	46—48
3. Ders Dışı Faaliyetlerin Sevk ve İdaresiyle İlgili Esaslar	48—51
4. Ders Dışı Faaliyetlerin Kontrolü ve Değerlendirilmesiyle İlgili Genel Essalar	51—52
5. Ders Dışı Faaliyetlerin Değerlendirilmesinde Ölçü	52—53
VII — Orta Okul Çağındaki Öğrencilerin Eğitim ve Öğretimle İlgili Psikolojik Özellikleri	55—62
1. Öğrencileri Tanımak Niçin Gereklidir	55—56
2. Öğretmen Öğrencilerini Nasıl Tanıyabilir	56—57
3. Başlıca Teknikler	57—58
4. Ortaokul Çağındaki Öğrencilerin Genel Özellikleri ve Eğitim - Öğretim Çalışmaları	58—62

1. Öğretimde Ders ve Yardımcı Kitabın Yeri	137—137
2. İyi Bir Ders Kitabının Özellikleri	138—141
3. Yardımcı Ders Kitapları	141—141
4. Sözlük, Gazete ve Dergilerden Faydalanma	142—142

XIV — Metot ve Öğretmen - İyi Bir Öğretimde Bulunması Gereken

Özellikler	143—152
1. Metot Bakımından Öğretmen	143—144
2. Öğretmen ve Rehberlik	144—145
3. Öğretimde Öğretmen Rehberliğinin Esası	145—145
4. Öğretmenin Metot Anlayışıyla İlgili İlkeler	145—147
5. İyi Bir Öğretimde Bulunması Gereken Özellikler	147—148
6. Öğretmenin İyi Özelliklere Sahip Olmasının Değeri	148—148
7. İyi Bir Öğretmenin Kişiliğini Ortaya Koyan Ölçüler	148—152

XV — Öğretmenin Ders Hazırlığı veya Orta Dereceli Okullarda Öğretim Planları

.....	153—161
1. Öğretim ve Plan	153—155
2. Yıllık Planın Şekli	155—156
3. Ders Planlarının Şekli	156—160
4. Öğretimin Planlaştırılmasında En Çok Raslanan Hatalar ...	161—161
İçindekiler	162—164